

STURZÁN TÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

a kiadónálban átvéve.
Egy évre ..... 16 k.
Folyóévben ..... 4 " "
Helyben házhoz hordva:
Egy évre ..... 20 kor.
Folyóévben ..... 5 " "
Postán szállítva:
Egy évre ..... 24 kor.
Folyóévben ..... 6 " "
Egyes szám ára 6 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 265. szám. Nagyvárad Vasárnap, 1916 november 19.

Veres János, Bogdánfalváról.

Valamelyik estilapban olvastam a minap, hogy a lap haditudósítója oláh hadifoglyok közt magyarokat is talált. Többek közt — ha jól emlékezem — a moldvai Bogdánfalvára való Veres Jánossal beszélgetett. Veres János csángó magyar, de romániai állampolgár, akit az oláhok mint saját állampolgárukat harcba vittek Magyarország ellen sok ezer más csángó testvérével együtt. Veres János elmondotta, hogy vannak Moldvában sok ezren magyarok, akiknek még imádkozniok sem szabad magyarul, akik magyarságukat csak otthon, lopva ápolhatják, akiknek, mikor hadba hívták őket, botbüntetés terhe alatt megtiltották, hogy magyarul beszéljenek egymással.

Nem akarunk most semminő összehasonlítást tenni. Sokkal fontosabb dologról van szó, mint egykét keserű, bár igazságos kifakadásról.

A háború sok mindenre rányitotta a szemünket. Veres János, a moldvai Bogdánfalváról való romániai magyar hadifoglyunk is ráeszmélhetett a magyar politikát olyan köelességére, amit évszázadok óta elhanyagolt Értjük a moldvai magyarok sorsát.

Eddig csak a tudósok foglalkoztak a magyarságnak ezzel a nagyértékű, az oláh türelmellenség által halálra ítélt ágával. Itt az ideje, itt az utolsó óra, hogy a közvélemény, a politika is foglalkozzék velük.

Kétszáz ezer magyar él Moldvában. Romániai állampolgár, de magyar az anyanyelvük. Évszázadok óta laknak Moldvában, ők voltak a Szent Istvánok benépesítői, ők voltak bevezetői a kultúrának, ők alapították

egész egy várost és falvat, a melyeknek virágása és magyarsága a magyar fajnak idegenben is érvényesülő nagy erejét tanúsítja. Ime csak néhány a csángók által alapított moldvai magyar helységekből: Jászvásár, Karacsonkó, Nemetváros, Báko, Akna, Fokszany, Szépváros, Botosány, Baja, Csutafalva, Miklósfalva, Hidegkut, Huszárfalva, Szabófalva, Prézest, Tamási, Terebes, Barátos, Cságes, Piricke, Bekecsény, Sóskut, Tataros, Bogáta, Készen, Szászcut, Pákolpatak, Ferrófalva, Bogdánfalva, Kézse, Dornánfalva, Hírsz, Ujfalva stb. Mind Moldva legvirágzóbb községei, a melyek neveit előhíra törzsielők ugyan újabbak, lakosságukat részben előlőhírelőta a türelmellenség, de a melyek magyarságát teljesen kiirtani még az oláh kormány kegyetlenségére sem volt képes. Ime, az oláh hadifoglyok közt egyre többen jelentkeznek moldvai csángó testvéreink és mi önmagunk ördögünk arra a tudatra, hogy Moldvában, ebben az egykori magyar tartományban, ma is tömegesen élnek katolikus magyarok, a kik hitüket és nyelvüket a legbarbárabb elnyomatás dacára, elhagyatva, elfeledve a magyar politika által is, hűségesen megőrizték.

P. Gergő Elek Szent Ferenc-rendi szerzetes 1836-ban Moldvában járván, az akkori moldvai fejedelem, Sturza Mihály figyelmeztetésére ajánlotta a moldvai katolikus magyarokat. Gergő páter levelére a fejedelem igen melegséghangú levélben válaszolt, melyben többek közt ezeket mondja:

„Különösen legjobb akaratot téplőlünk keblünkben a moldvai fejedelemségben lakó magyarokat: nemcsak mint hív alattvalókat ápolni, hanem úgy is egyszerűsminde mint szakadékat azon nemes magyar nemzetnek, mely által feljebb századokban a mi Sturza családunk boldog emlékeztető elődei a magyar nemesség jogaival és szabadságai vel aktívvalának, kiváltképpen védelmezni is.”

Sturza Mihály fejedelem utódi bezzeg alaposan elfeledtek elődjük ígértéről. A moldvai csángókat nemcsak nem védelmezték, hanem minden leheto módon elnyomták. Míg Moldva török hűbérse fejedelemség volt, ottani testvéreinknek voltak még ma-

gyar papjaik. A „független Románia“ első dolga volt ezeket a magyar papokat kiűzni s minden leheto elkövetni, hogy a moldvai magyarokat magyar anyanyelvüktől és katolikus hitüktől megfosztják. Alig néhány helyen van katolikus papjuk, de ezek sem lehetnek magyarok. Mivel azonban latin szerzetesek a katolikus oláh papot nem kaphatták, a görög szerzetesek katolikusokat pedig a „szabad Románia“ nem tűri, küldötték a moldvai magyaroknak — olasz papokat, akik kénytelenek olasz lőtükre magyar híveiknek — oláhul prédikálni. Magyar könyvek, magyar lapjaik nincsenek, magyar imakönyvet sem tarthatnak, magyar iskoláról álmodni sem mernek, a magyar szóért üldözik és verik őket — és ennyi küzdelem dacára ez a kétszáz ezer magyar ott áll mint élő tiltakozás az elnyomás ellen és most hozzánk fordul: emlékezzetek meg a mi szenvedéseinkről győzelmes előnyomulástok közben!

Elérkezett az ideje annak, hogy a magyar politika vegyen tudomást a moldvai sorsukon élő testvéreinkről.

Évszázadok multak el, hogy nem közeledtünk feljebb a kultúra békés fegyverével. Most a kard és vér ime összehozott bennünket. Csapataink közelednek elnyomott testvéreink kunyhóhoz — emlékezzetek meg, mit szenvedtek magyarságukért és katolikus hitükért!

Az „Egyenlőség“ című zsidó felekezeti lapnak a lengyel állam visszaállításának alkalomával első kérdése az volt a miniszterelnök-höz, mi lesz a lengyel zsidókkal? A faji összetartás felbredt az Egyenlőségéről és a politikában igyekszik érvényesülni fajbelijel érdekében, akikhez pedig a magyar államnak abszolút semmi köze nem volt és nincs és — melegen óhajtjuk — ne is legyen semmi közönsé.

Álljon talpra, ébredjen fel a keresztény magyar közvélemény is. Elnyomott testvéreink, — mint Sturza fejedelem írta: „szakadékaik a nemes magyar nemzetnek“ esengve nyújtják felénk kezüket: Jöjjetek és segítsetek! Nekünk Magyarországnak szükségünk van minden csepp magyar vérről, amely a harc tereken ki nem ontatik, szükségünk van a béke nehéz munkájában.

Szőnyeg, Fügöny, Linoleum,

Vásznak, Fehérneműek, Harisnyák, Ruhakelmék, Bársonyok, selymek, barchetek, uri és női divatcikkek, kézimunkák mindennemű hozzávalók.

Nagy választék, olcsó szabott árak

CZILLÉR IMRE

nagyváradban

zetének javítására további 10 százalékot, összesen 30 százalékos pótdómszámítás várható.

A két óra várható adó-melés azonban egy évben szakad rá az adófizetőkre, mert 1916 már végéig járta a mire kivetik a 26 százalékot, már 1917-et mutat a naptár, fizetni tehát 1917-ben fogunk, de 1917-ben fizetjük az 1917-es 30 százalékot is.

Bár a polgárság egy bizonyos teherbíró képessége a háborús konjunkturák következtében fokozott mértékben igénybevehető, de az egész polgárságnak aligha lehetne mondani, hogy egy évben két év terhét elbírná.

Ezért értesülésünk szerint Juricskay Barna pénzügyi tanácsos felterjesztést, javasol a kormányhatósághoz, hogy a vigalmi adó, házbérfüllek bázisát elegendő biztosítékot nyújt a város pénzügyi helyzetének szánálására s ezért engedje meg a belügyminiszter, hogy a háborús kiadásokra szükséges összegek fedezésére 1916 évről 450 000 korona tőggy kölesont vehessen fel a város, s a köleson felé beosztassék két évre, 1917-re és 1918-ra. A tanács által előterjesztett s még előterjesztendő program szerint a költségvetés reális lesz az új adók behozatalával, tehát a 225-225.000 koronának két évre való beosztása a költségvetés reálisát nem érintené, a polgárságot pedig nagy erőfeszítéstől kímélné meg, mert megszabadulna két évi adóemelést egyezre való fizetésétől.

Szerencsésnek mondható ez a megoldás, mert a város lakosságának teherbíró képességével arányban áll a a belügyminiszterrel a záródhatik el a kérelem teljesítése elől.

Előrenyomulásunk a Zsil völgyén.

Hó és fagy az erdélyi fronton.

Keleti harctér. Budapest, nov. 18. (Hivatalos.) *Károly főherceg vezérezredes hadsereg harcvonala.* A Zsil mindkét oldalán a magyar osztrák és német csapatok az ellenség leghevesebb ellentállása dacára állandóan előrenyomulnak. Az Olt folyótól keletre is tért nyertünk. Campolungtól északkeletre az ellenség elkeseredett ellentámadásai meghiúsultak.

Az erdélyi keleti harcúton hó és fagy miatt kisebb a harci tevékenység.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Volhyniában helyenként élénkebb tűzérési harc folyt.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, november 18. (Hivatalos.) Nincs különös esemény. *Hófer.*

Az entente csak 1917-ben akar győzni.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) *A Corriere della Sera* jelenti Athénből: *A francia hadügyminiszter a francia kolónia előtt kijelentette, hogy az entente győzelmét 1917 tavaszán vivandó óriási csata fogja meghozni.*

Monasztir felé törnek a szerbek.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) Zürichi jelentés szerint Sarraill offenzívája Monasztir síkján változatlan heveséggel tart. A szerbek óriási elkeseredéssel harcolnak, hogy megnyissák az utat Monasztir felé. A bolgárok új állásaikban makacs ellenállást tanúsítanak.

Szépen mennek előre a szerbek!

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) *A francia vezérkar* jelenti: *Tizenhetedikén éjjel Macedóniában a szerb csapatok offenzívája sikerrel előbbrehaladt. A Cserna folyó jobbpartján a szerbek komoly sikert arattak. Kenalitól északra Nagotint elfoglalták.*

his is, akkor mégis elengedjük. De csak azért, mert az életünket kell feladni, — már engedjen meg — csak enniatt a kis ok miatt nem maradunk el. Amíg itt vagyunk, nem lőnek rák, ott pedig a mi dolgunk vigyázni.

— Más, szivhez tartozó ok? Az én öszszeltem, esnap: vér szivemmel? Olyan ok nincs. Ha lett volna is: most már vége. Csak felttem magukat. Hátba beteljesedik? Beleőrülnek...

Szegény olyan volt, mint egy didergő, fázott madár. Bizonytalan ujjakkal játszott a postai bélyegzőkkel és a szája vonaglott a visszafogott sírástól.

Másnap délután egyedül mentem a postára.

Iren a kis virágos kertben sétált, violát és papuszakált tépet bokrátaiba. Halvány ponygyolában még szebb volt, mint tegnap.

— Hát nem fél tőlem? — ez volt a legelső szava. Tegnap pedig nagyon is elárultam, hogy mennyire érzem az átkot, amit magamban hordok.

— Ugyan, ugyan! A véletlen munkája az egész. Higgye el Irenke, azok a jó fiúk meghaltak volna, anélkül is, hogy magával találkoztak volna.

A fajt rázta:

— Véletlen nincs. Csak a kirendelt, a Sors által kiszabott események történhetnek meg. Azt nem is hiszem magamról, hogy a

Halált én irányítottam, hogy Ók azért hal-tak meg, mert velem beszeregettek. Dehogy! Hiszen én egy árva, boldogtalan teremés vagyok. Hanem azt látom, hogy én olyan katonákkal találkozom, akiknek az elmozdítás van kirendelve. Azért kalspál, vérzik, síkolt a szivem, ha ujak, semmit nem sejtő fiúk jönnek, mert én már tudva tudom, hogy sohasem térnek vissza. Látom a véget, mint az orvos tüdővésztes páciense végét — de nem szólhatok, csak halk magamban elsíratom őket — előre.

— Tehát én is... Én is ilyen — tüdővésztes vagyok?...

Iren nem felelt. Gyorsan megfordult és beszaladt a postaszobába. Az íróasztalra borulva találta, arát a violák és árvácskák vesztig szőnyegébe temette. Sírt.

— Ne sirjon Irenke, drága, szép leány. A katonák olyan mint a viola. Él, aztán hirtelen leszakítja — mondjuk a Halál — bokrátaiba köti őket és egy nagy család: a nemzet ráborul és megsíratja mindegyiket külön külön, aztán egyszerre, de büszke is rájuk, hogy ilyen szép virágok termettek az ő kertjében. Ezen úgy mint maga most. És a halál nem is olyan rossz. En legálább már megbarátkoztam vele. Az önkívásban is van szép — igaz ugyan, hogy csak az előző gyönyörködés benne — de csak úgy ha ott van veszik meg a — koporsót. Idegen ágyban rosszul esik az álom úgy is,

ha másnap felkelhetünk, hát még úgy, ha sohasem kelünk fel belőle. Ne sirjon Irenke, mert azt találok hiani, hogy engem sírat és akkor én is elszomorodom, mert nagyon szeretem ám az életet, olyan nagyon képes lennék ére meghalni.

A virágokhoz csillagzott a könyharmat. Iren feketé haja kibomlott és mint mély gyászfény borult a vállára.

Két tenyereembe vettem a drága, illatos bárányt és megbódultam a szagától.

— Csókolj meg — suttogtam.

Iren nem felelt.

— Csókolj meg — mondtam.

Iren hallgatott.

— Csókolj meg, akarom — kiáltottam erőszakosan.

Most megrázkódott. Szinte némán mondta, papaszosau, magát vadlón:

— Ne! Bandit is, a többi is megcsókoltam. Mind a négyet. És mind a négyen meghaltak.

— Nem bánom! Nem bánom a halált, az életet, nem bánok, nem sajnálok senkit, őket sem — toporzékoltam. Csókolj meg! Követelem.

Iren összehúzódt, mint egy macska. Nem állott fel, csak megfordult a széken, fejét a virágokra hajította és két lángpiros sikkát fojtogató csókra ajándékozta.

Oh! nem tudom meddig tartott, de álltam újra, megtisztultan tűnő ifjúságomat.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműk, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női öszszifelőtő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. **Telefon 11-09**

megérkeztek

Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműk, harisnyák, kötények.

Négy könnycsepp.

1916. nov. 1.

Kedves Szerkesztő Ur!

Nagyvárad szírmazása honvéd baka vagyok, oláh harctéri sebesült. A b...i k. u. k. Feldspital egyik barakjában fekszem. Fájdalmam már alig van s mégis ma kétszer is könnybe lábadt a szemem, pedig ez nem szokása egy harctéri bakának. Elmesélem hát ennek a két, illetve négy könnycseppnek a kis történetét, mert úgy hiszem, hogy azok indító okai föléje emelkednek s én szűk érzésvilágomnak.

Ez az új b...i hadi órház közös intézmény s így — természetesen — az ügykezelés német nyelven megy, annál is inkább, mert a személyzet kizárólag az osztrák ságorokból került ki. Az építők már igen vegyes anyanyelvűek, de többségben magyarok. Ez is érthető, hiszen Magyarországon vagyunk és Erdélyért verakodunk. De, hogy az itteni kis kápolánk miséin miért kell — a számarány dacára — a szentbeszédnek és imáknak először németül, utána pedig külön cseh nyelven elhangzani, és magyarul nem, erre már könnybe borul a szemem. Igaz, hogy belülről érezhetem és gondolhatom az ember, amit és ahogyan akar, de én nem sok jót gondolok, sőt még a könyes szememet se tudom az Égbe emelni, ha — csehül mondják hozzá a Miatyánkot.

Ugyancsak Mindszente napjának estején egy nő jelenik meg köztünk. A ruhája egyszerű, de feltűnően finom vonásai azt a benyomást kelteik benne, hogy ezt a szép arcot már láttam valahol, képen.

Feledtem a fájdalom tengerét, a bánatok permetező ködét, feledtem a jó és kínjait, a mult szegény örömeit. Ilyen csókért haltsak meg hajdan bus lovagok...

Mind n óránk szép volt ezután. Az utolsó nyári sugarak szoktak a sárguló levelek közé és beragyokták a mi vágódó sunkat is. Nem esett több szó a Halálról, sem azokról, a kik már — csak voltak. Nem akartuk. Jobb, szebb volt úgy, bezarközva a kettőnk énjébe.

A lányok, a többiek, — sokszor észrevettem — titokban összeugtak.

Talán ezt mondták egymásnak:

— Szegény fiu! Hát ő sem került el a postás kisasszony halóját.

Beleesett és ha kiér a harctérre a sirba fog belepottyanni. Szegény, kár érte.

Vagy talán így suttogtak?

— Persze, ő le van foglalva a postán, nem jöhet közénk, hát fogott magának megint egy tisztot és nekünk egygyel kevesebb van.

Ea pedig várom a fátum beteljesülését. Irén is beismerie, hogy azok bizony elesetek, akiket ő megcsókolt, tehát rám is ez a sors vár.

És most, hogy biggadtan, távolról gondolkodik vissza, hogy nyugodtan vetem össze a tragikus előjeleket: összehozzadok. Hát ha az én homlokomon is ott van a kis láthatatlan pont, ahova egy károsu golyóbisnak kell befurakodni? Hát ha a legutolsó csókok voltak azok a csókok, mint könyörödományok a halálraítéltek?

No, majd meglátjuk!

Azért mégis szeretném tudni, hogy igazat mondtak-e azok a kedvesen mosolygó lányok, akik az elesett katonákról úgy beszéltek, mint a repedező laktópárról?...

Sorra járja az ágyakat és mindenkinek juttat pár kedves szót s kis ajándékot. Az én ágyamhoz is eljön s fajeódulámra pillantva, magyarul szólít meg. Hangjából végtelen melegség árad, gyönyörű szemet — miknek olaszos csillogását csak emelte sápadt arca — angyali jósgától sugárzanak. Zita ő, hős trónörökösünk neje. „Hát magának mi je fáj?”

Nem tudtam azonnal felelni. Megint könny tödült a szemembe. Arra, hogy Magyarországra visszatértem óta Magyarország első asszonyától hallok.

Sz.

Az új trafik-rend.

A nagytözsde a helyzetről.

Tehát csak a „kizárólagos” tözsdések kapnak ezután cigarettát és szivart. Azok, akiknek fészkerkereskedéssel vegyest van a trafikjuk, nézhetik az eget.

Nézzük, hányan vannak és lesznek a szerencsésök?

Olasziban: Kiss Dévid és társa, Sipos József, Hunalán Edéné, Hegedüs Nándorcs, özv. Sándor Kálmáné, Sottermana és Sourenvirth, özv. Huska Józsefné, Rumlér Sándorcs, Torzsin Elektné.

Ujvároson: özv. Buzás Balázné, özv. Rosinger Adolfné, Sourenvirth Józsefné, özv. Kohn Samuné, Salamon Józsefné, Braun Hanna, Vas Károlyné, Nasch Józsefné, özv. Benes Sándorné, Bernáth Lajosné, özv. Sauer Kálmáné, Márk Béla, Schwartzs Samuel, özv. Moskovits Pálné, özv. Kovács Jánosné.

Összesen 25. Ezenkívül a kantinosok: Vár: Hőnig Mór, honvédiaktanya: Fábrián Imre, honvédhuszáraktanya: Baghy Imre, Tüzérlaktanya: Kományi Ferenc, Csendőrlaktanya: Péter Lajos, cs. és kir. huszáraktanya: Tomás Károly. Lábadorók: özv. Spierer Ignác, új honvédtüzérlaktanya: özv. Grünvald Nándorné, régi tüzérlaktanya: Schön Lipót.

Összesen tehát 34-en kapnak dohányárut.

Hogy milyen lesz a helyzet, arról Lindenbaum Jakab nagytözsde a következőket mondta:

— Nem lesz rosszabb a helyzet s jobban ellenőrizhető a dohányárusok. Ha ez meglesz, úgy a közönséget valamennyire ki tudjuk elégíteni.

Mi a magunk részéről úgy látjuk, hogy a helyzet rosszabbodni fog, mert nincs elegendő dohány és cigaretták s a beváltás, amely most kezdődött meg, februárig tart, semmi jóval nem kecséget. Ezért az se segít a bajon, hogy a kávéházaknak és vendéglőknek tiltották a cigaretták és szivarárusítását. Inkább a dohányraktárnak tiltanak meg, hogy ne adja oda a Nagyváradot illető dohányárut Békéscsabának, mert a szükséglet 30 százalékaival nem érjük be, hanem a hiányzó 70 százalékat is tartanunk vissza nekünk.

Hát bizony most jaj lesz a dohányzóknak, szivarosoknak és cigarettázóknak. Az egyiptomi tizenkét csepiá kiemiska volt ehhez képest, amit most megérnek.

Burián a királynál. Budapesti tudósítónk jelenti: Burián délbén — mint Bécsből jelentik — egyórás kihallgatáson volt a királynál.

A Kath. Népszövetség novemberi háborús délutánja.

A Kath. Népszövetség máecodik háborús délutánját rendezte mához egy hétre, november 26-án. A rendezőség ismét érdekes, változatos és magas színvonalu műsort állított egybe, a mely műsor a legszélesebb körök érdeklődésére tarthat számot. Az ünnepi szónok ez alkalommal Halász Gyula plébános lesz, a ki egyike Nagyvárad legkedveltebb egyházi szónokainak s a ki a napokban ünnepelte igazán egész Nagyvárad részvétele mellett ezüstmiséjét. Rendkívüli sikerűnek ígérkezik Bihari Ákosnak, a Sziligeti-szinház kitűnő művésznének szavalata is; többek közt dr. Krüger Aladárnak egy nagy hatásu új versét fogja elszavalni. A zenei részt Fischer Margit és Fischerné Szalay Stefánia zongoraművészete képviseli, a kiknek tökéletes játékában most először lesz alkalma a Katolikus Népszövetség ünnepélyei előkelő közönségének gyönyörködni, továbbá Schmelzer Béla, a ki a klasszikus zene mellett a magyar zenét szólaltatja meg. Az ünnepély véglegesen megállapított műsora a következő:

Liszt: Trois paraphrases. Zongorán előadja: Fischer Margit, az Orsz. Zeneakadémia növendéke.

2. Idealizmus és mammonimádás. Ünnepi beszéd, tartja Halász Gyula plébános.

3. Spiller A: „Repülj fecakém.” Magyar ábránd. Hegedüs előadja Schmelzer Béla III. é. tan. jel. Zongorán kíséri: Rosch Mihály székesegyházi karnagy.

4. a) Juhász Jenő: Szent László! Tardet fölénk a pajzsot!

b) dr. Krüger Aladár: Bem apó diákja. Költemények, szavalja Bihari Ákos.

5. Mozart: Versonymü D moll, Reinecke-oxidatívál. Zongorán előadja Fischer Margit, mások zongorán kíséri: Fischer Ervinné Szalay Stefánia, okleveles zenei tanár.

Az ünnepély pontosan délután 5 órakor kezdődik.

A műsor egyes számai alatt az ajtók zárva tartanak.

Belépti díj nincs, de szives adományok köszönettel fogadtnak.

Belépti jegyül a meghívó vagy a népszövetségi tagsági igazolvány szolgál.

Fenntartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál naponta este 6 órától és 26-án d. e. 9—12 ig előre megváltható. A fenn nem tartott helyekre jegyek ki nem adtnak, azok az ünnepély délutánján az érkezés sorrendjében foglaltnak el. A terem d. u. fél 5 kor nyitnak ki.

A csoportvezetők egy része már tegnap elvitte a meghívókat; a többiek sziveskedjenek meghívóikat a Népszövetségi Otthon gondnokánál a mai nap folyamán átvenni.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függyöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kolmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésében
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

Elfoglaltuk Liresit és Tirguljint, az oláhok mindenütt visszavonulnak

A román vezérkar jelentése.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) Az orosz vezérkar jelentése tizenhétikéről: Román front: A Tirgul völgyében és a román Kimpolung irányában az ellenség erősen támadva elfoglalta Liresi községet. Az Olt és Zsil völgyében az ellenség jelentékeny megerősítéseket kapott, amelyekkel elkeseredett támadásokat intézett. A románok kiűritették Tirguljint falut.

A román vezérkar jelenté 17 ikéről: A Moldva nyugati arcvonalán tegnap megkezdett hadműveleteket a rossz idő következtében megszakítottuk. A Prahova völgyében heves tüzérségi és gyalogsági harc. Az ellenség támadásait helyenként szuronyharcban visszautasítottuk. Az Olt völgyében az ellenség heves támadás után arra kényszerített bennünket, hogy Emulesti irányában visszavonuljunk. Dragoslavenél heves ellenséges támadások. A Zsil völgyében kissé visszavonultunk Stefanesti irányában. A szárnyakon az ellenséget visszavertük. A Duna mentén gyalogsági és tüzérharcok. Ruszesukot eredményesen bombáztuk. Dobrudzsában változatlan a helyzet.

A problémát azonban mi oldjuk meg.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: A cár táviratot intézett a birodalmi tanácshoz. Köszönetet fejezi ki a lelkesedésért, hogy a végső győzelem érdekében mindent hajlandók feláldozni.

Szilárdan meg vagyok győződve, írja, hogy hadseregünk hősiességével, valamint szövetségeseink vitéz hadseregeinek támogatásával megoldni tudjuk Oroszország és a vele egysorban küzdő népek problémáit.

Az antant most Svájcba kötött bele.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) A Gazette de Lausanne jelentése szerint Anglia és Franciaország Svájcba intézett jegyzékben leghatározottabban követelik, hogy Svájc ismeresse meg az antanttal a német svájc kereskedelmi egyezmény szövegét. A szövetségtanács a jegyzékre nem válaszolt.

Megkezdődött a lengyel hadseregbe való jelentkezés.

Budapest, november 18. (Saját tudósítónktól.) Bernbe érkezett varsói táviratok szerint a kerületi parancsnokságokon ezrével jelentkeznek önkéntesek a lengyel légióba való belépésre, neha a hivatalos jelentkezés csak szerdán kezdődik.

Nincs közel a béke.

Budapest, nov. 18. (Saját tudósítónktól.) A Baselből jelentik: National Zeitung jölerésült forrásból jelenti: Wilson szűkebb környezetéhez tartozó egyénnek kifejtette, hogy a hadviselők között még a legminimálisabb békefeltételekről is homlokegyenest ellenkező felfogások vannak. A semlegesek is kerülni akarják, hogy esetleges békefeltételek publikálásával háborús bonyodalmakba sodorhassanak egyes semleges államokat, akik között szintén ellentétek mutatkoznak a békefeltételeket illetően.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázezőre berendezett ékszer ipartelepe
Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt.

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván aranyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ékszereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árrban veszünk !!

Csak a tüzezség harcol Nyugaton.

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. Az angol tüzérség tüzet főleg az Ancre mindkét partján levő állásaink ellen irányította. Tüzelőkészítés után este a franciák Sailllyssel és a déli felé esatlakozó vonalak ellen erős támadást indítottak, amely tűzünkben összeomlott.

A német trónörökös hadserege. Verdun északi harcvonalán és a Vogezék egyes szakaszain a tüzezség időkint feléledt.

Ellankadt az orosz támadás.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Szevárnál és a S ochodnál az ellenség tüzérsége tevékenyebb volt, mint az előző napokon.

Zitonyevnél, Luektól nyugatra egy német járó vállalkozása sikerrel járt.

Károly főherceg vezérezredes hadserege. A behavazott Kárpátokban a Brassától délre levő szoros utakon a helyzet nem változott. A románok hiábavaló áldozat teljes rohammal megkísérelték, hogy a német arcvonal közepét Campoluztól északkeletre visszszorítsák. Az Olt és Zsil völgyének mindkét oldalán emelkedő erdős hegyekben a német és magyar csapatok támadása előbbrehaladt. Ismét foglyokat szállítottak be.

Belov tábornok katonái élére állva megverte a szerbeket.

Szilkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A német bolgár-ottomán hadsereg balszárnyán tegnap tüzérharcokra került a sor.

Macedóniai front.

A franciák a Monasztirtól délre elterülő sikon és a 42 ik pomarúiai gyalogezred állásai ellen a Cserna hajlás hóborította magaslatain támadást intéztek, amelyeket véresen visszautasítottunk. Elkeseredett harcok folynak a Tegeltől északkeletre emelkedő magaslatok birtokáért.

November 15 én a oroszok egyikét a szerbek elfoglalták. A főparancsnok, Belov Ottó gyalogsági tábornok, aki a leghevesebben tomboló harc színhelyén maga is jelen volt, német vadászok élére állva rohammal visszafoglalta az elvesztett állást. Ő felelős a császár az erdemes táborokat a vadászszázalaj tulajdonosává nevezte ki, egyaránt megtisztelve ezzel a vezért és csapatot.

Ludendorff, első főszállásmester.

Az erdélyi belső és külső hadműveleti terület

A belügyminiszter távirata.

A belügyminiszter tegnap a következő táviratot intézte Rimler Károly polgármesterhez:

6633—1916. számú körrendeletem kapcsán azonnali további intézkedés végett értesítem, hogy a magyarországi hadműveleti terület határvonalai a következőképpen módosítottak:

I. A belső hadműveleti területre tartoznak:

Az északkeleti hadszíntéren Máramaros és Beszterecenaszód vármegyék. Külön katonai engedélyek kiállítására jogosult a „legmagasabb parancsnokság” (tábori postaszám 191)

A keleti hadszíntéren Marostorda vármegyétől a felsőrégeni és alsórégeni járások, Csik-, Háromszék-, Brassó-, Fogaras és Szeben vármegyék, Hunyadvármegyéből a szászvárosi járás a Páki—Álvinc vasúti vonal kivételével, továbbá a petrozsényi, puji és hátszegi járás; Krassószörény vármegyéből a karánsebesi, teregovai, orsovi, bozovici és újmoldovai járások. Külön katonai engedély kiállítására jogosultak a „legmagasabb parancsnokságok” marostordavármegyei felső és alsórégeni járások, Csikvármegye és Háromszék vármegye északi területére, tábori postaszám 170; az egyéb hadműveleti területre postaszám 411. és ezen-

felül a Budapesten, Temesváron és Nagyváradon levő „Passierscheinstelle.”

II. A külső hadműveleti területre tartoznak:

Az északkeleti hadszíntéren a belső hadműveleti terület határvonala a külső hadműveleti terület határvonalával összeesik.

A keleti hadszíntéren Szolnok Doboka, Kolozs, Torda-aranyos vármegyék többi járásai, Udvarhely, Nagyküküllő, Kisküküllő, Alsófehér vármegyék, továbbá Hunyad és Krassószörény vármegyék többi járásai; Temes és Torontál vármegyék.

Külön hangsúlyozom, hogy ezen hadműveleti területi beosztás a mögöttes országrészekben elhelyezett erdélyrészi menekültek visszatérésére nézve 33.000 eln. 33.100 eln. szám alatt kiadott és az ezen rendeletekkel kapcsolatban tett intézkedéseket nem érintik.

Ez a rendelet kiadott valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének, határrendőrkapitányságoknak, határrendőr-kirendeltségeknek, oszadórkerületi parancsnokságoknak, Budapest főkepitányának, a fiumei Batog, gróf Balthen és Nyegre kormánybiztosoknak.

Belügyminiszter.

Az angol drágaság.

A német U-naszádok miatt.

A Daily Chronicle éles támadást intéz a kormány ellen abból az alkalomból, hogy az alsóház foglalkozni kénytelen az élelmiszerdrágasággal. A lap ezeket mondja:

Amikor a háború már teljes kifejlődést nyert és hírek hallatszottak, hogy Németország élelmiszerkészletei fogytán vannak, Angliában gunyoros hangok hallatszottak a megszorult hatalommal szemben. Bátoron hivatkoztunk arra, hogy nálunk az áremelkedés megfelel a háború üzleti emelkedésének, amely végeredményében lényegtelen. Az akkori dicső dalmasan kérdtük egy mást, hogy vajjon mi kerülhetünk e valamikor is szorult helyzetbe a háború folytán. Készleteink bőségesek és egyetlen angol ember asztalán sem lett kisebb a husadag, mint a háború előtt. Amikor a német tengeralattjárók blokádot vontak kikötőink elé, ugyanaz volt a felfogásunk. A német tengeralattjárók működését kezdtük lekicsinyelni, azonban az egymást követő hajóelcsúszások rámutattak a veszedelemre.

Az élelmiszerárak ekkor emelkedni kezdtek, de — mint hivatalosan magyarázták — nem a buvárhajók működése miatt, hanem mert megdrágult a szállítás. Természetesen kellemtelen lett volna a beismerés, hogy a szállítás drágulása a német tengeralattjáró harc eredménye. Most azonban a baj kiakadt. Az élelmiszerárak folytonos növekedést mutatnak és a megállás mind nehezebbé válik. Lehetetlen, hogy a közönség meg ne lássa ennek a szimptomának súlyos összefüggését a tengeralattjárók működésével.

A tengeralattjárók mind távolabb vizeken bukkannak föl és módjukban van a kereskedelmi járatok mentén elhelyezkedni a hajókat a jól védett angol partoktól távol elcsúsztatni. A tengerészet vezetői megelégedni látszanak Anglia partvidékének és a haditűz védelmével, de a kereskedelmi vonalakat nem tudja azzal a biztonsággal megvédeni, amely egy tengeri hatalomnak sem szabad, hogy hiányozzék.

Ma az a helyzet, hogy a kereskedelmi hajó kármentesül, ha kifut a nyílt tengerre. Szármába kell venni azt az eshetőséget, hogy német buvárhajó elcsúsztatja. Amikor ez az eshetőség fennáll, nem lehet arról beszélni, hogy a vizek teljesen a mi hatalmunkban vannak. Csak a hajózás van hirtökünkben, de a hajózást a német tengeralattjárók illuzóriussá teszik abban a pillanatban, amelyben a kereskedelmi hajók a brit hadihajók védelme alól kijutnak.

Németország ilyen viszonyok között joggal mutathat rá, hogy Anglia az ő blokádját folytán oda sodródott, hogy ott is élelmiszerdrágaság van és ott is ugyanazok a bajok neheznek a társadalomra, melyek Németországban. És mennél tovább tart ez a nyomás, annál kedvetlenebb a társadalom.

* Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot hogy eltüntethesse. Elég ha a megőrzésértellen Y-PO crémet és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesszereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ár 3 — K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-utca 7/B. Rimánóczy palota.

Az új Lengyelország.

Az orosz ellenproklamáció. Csak autonómia és nem önállóság.

Szentpétervár, nov. 18. A szentpétervári távirati iroda a következő hivatalos kommunikét teszi közzé:

„A német és az osztrák és magyar kormány az orosz terület egy részének hadseregeik által történt ideiglenes megszállását arra használték fel, hogy a lengyel területeknek az orosz birodalomból való kiválasztását és független állammá való átválttatását proklamálják. Eiletségeik célja nyilvánvalóan az, hogy Orosz Lengyelországtól ujoncokat szedjenek hadseregeik kiegészítésére. A császári kormány Németország és Ausztria és Magyarország emez aktusában újabb súlyos megsértést látja a nemzetközi jog alapvető elveinek, amelyek megtiltják azt, hogy katonailag megszállott területek lakosságát arra kényszerítsék, hogy fegyverüket saját hazájuk ellen használják. Az orosz császári kormány ezt az aktust semmisnek tekinti. Oroszország a háború kitörése óta már két ízben nyilatkozott a lengyel kérdés lényegéről. Oroszország szándéka Össz Lengyelországot létesíteni, amely valamennyi lengyel területet magában foglalja, amelynek a háború befejezése után joga lesz nemzeti, kulturális és közigazgatási életét szabadon az orosz uralkodó jogára alatt álló önkormányzat alapjaira helyezni, amely azonban megóvja az állami egységet. Feljegyzés: az az elhatározása megengedhetetlen marad.

A lengyel hadsereg.

Bécs, november 18. Mint a lapok jól értesült helyről megírták, a lengyel hadsereg szervezését Németország intézi osztrák és magyar tisztek közreműködésével. A jövőre lengyel sereg törzsét a lengyel légiók a (lengyel segítő csapatok) fogják alkotni, amelyek 1914 augusztus óta mint az osztrák-magyar hadierőnek a része, dicsőítősen harcoltak a szövetséges hadseregekben és most Ferenc József király a lengyel hadsereg rendelkezésére bocsátja őket. A lengyel hadsereg lengyel nemzeti hadsereg lesz, tehát sem osztrák magyar, sem pedig német. Az összes parancsnoki állások nyitva vannak lengyel tiszteknek, egyenlőre azonban ezeknek híján részben osztrák-magyar és német tisztekkel töltik be ezeket az állásokat. A jövőre lengyel hadsereget egyelőre a német hadsereghez csatolják. Ennek a csatolásnak — és nem bekebelezésnek, mint néhány lap helytelenül írta, az a célja, hogy a lengyel kötelékeknek a nemzetközi jog szerint megadja a reguláris csapatok jellegét. A varsói és a lublini főkommandóknak legfeljebb hadvezetőségükhez és kormányukhoz való viszonyát a lengyel hadierők dolgában kötött megállapodások nem érintik.

A porosz képviselőház és a lengyel királyság proklamálása.

Berlinből jelentik: A képviselőházban a konzervatívok, szabadkonzervatívok és a nemzeti szabadok a következő indítványt

terjesztették be: Határozza el a képviselőház a következő kijelentések megtételét: Az önálló lengyel királyság proklamálásával a királyi államkormány hozzájárulása és felelőssége mellett, anélkül, hogy az országgyűlésnek alkalmat adtak volna véleményének megnyilvánítására, oly lépés történt, amely a porosz állam legfontosabb életérdekeit érinti. A képviselőház ennél fogva ama határozott várakozását fejezi ki, hogy az új állam kulturális és nemzeti viszonyainak végleges szabályozásánál tartósan határos katonai, gazdasági és általános politikai garanciák törtéjének Németország részére a lengyel királyságban. A képviselőház fenntartja magának állásfoglalását amaz esetleges politikai lépések tekintetében, amelyek a lengyel nyelvű Oroszországot érintik és már ma kijelenti, hogy nem tartja lehetségesnek a német Ostmarkban a belpolitikai viszonyok új szabályozását, amelyek alkalmazás arva, hogy a porosz államban elváhatatlanul összekötött és Poroszország és Németország fennállása és hatalmi állása szempontjából nélkülözhetetlen keleti tartományok német jellegét bármily módon veszélyeztesse.

A Farkas-telep Pythiája.

Ahol egymásnak adják a kilincset.

A rendőrség szimpatikus és ügyes detektívje Vass Károly a napokban a Farkas telepen nyomozott. Jámbor Mihály rendőrről háziulaton volt, azonban a lakás, amelyben a bűn tanyáját kellett volna felfedezni, zárva volt, a tulajdonos nem volt otthon.

A detektív a rendőrral együtt fogta magát, leült az ambituson és várt türelmesen, miot aki nem hajlandó a zsákmányt elszállítani. Közben szeméit körüljártatta, s nem lenne ügyes detektív, ha fel nem tűnt volna neki, hogy a szomszédos házban sokkal többén járnak-kelnek, mint amennyi egy Farkas telepi háznak dukál. Kalapos dímak, uricuhás férfiak adták egymásnak a szomszéd ház kilincset.

— Est már megnézem én is, mondta a detektív a rendőrnök és szszal el is indult a szomszéd ház felé.

Alghogy belépett, már is világos lett előtte a nagy kilincskoptatás, a házban egy valódi nemisítatlan kártyavető asszony ülött a fal tanyáján. Csakis egy javasasszonyféle orvándhat ilyen nagy látogatottságnak. Urinök a vérosból, egyszerűbb nép a környékbeli falvakból tömegesen lepik el a modern Pythiát, azonban uniformis sem hiányzik a várakozók tömegéből.

A detektív, mint a többiek, szintén helyet foglalt és megvárta, míg rákerül a sor. Nem akart feltűnést kelteni. Előtte egy tanítónő, két vidéki asszony és egy szabadnágolt katonka volt kíváncsi a jövő titkaikra. Csak egy hullott az ezüst és papírpénz a derék Pythia markába. 1-2, sőt 4 koronával is honorálták meg a tudományát a Farkas-telep nagyhirű jóvendőmondójának.

Vass Károly detektívre is rákerült a sor, megemelte az előbe tolt kártyát, s mikor végighallgatta azt a sok kis kollektlénséket és a sok nagy szerencsét, amely a jövőben a fejére fog zudulni, szép cse-

desen felállt, s ahelyett, hogy szintén le-szurkolt volna 2-3 koronát, a törvény nevében lefoglalta a derék Pythia tudományainak talpkövét, amely 197 darab kártyalappból állott.

Öv. Dohl Lajosné ellen, így hívják a jóvendő mondót, megindult az eljárás. Jó családból való, a férje jegyző volt, avval védekezett, hogy másképp nem tudja megkeresni a kenyerét.

Az élelmiszerek hatósági árai.

Nagyvárad város törvényhatóságának területére a közlelemzés zavartalanságának biztosításához fűződő érdekből az élelmiszekek követelehető legmagasabb árait az 1916 évi november hó 15 től november 30 ig terjedő időben a következőkben állapította meg a hatóság:

Marhahus I. rendű 1 kiló 8.—. Marhahus II. rendű 1 kiló 7.80. Marhahus nővendék 1 kiló 7.—. Marhahus kosér 1 kiló 8.10. Borjúhus hátulja 1 kiló 8.—. Borjúhus eleje 1 kiló 7.60. Bányahus 1 kiló 5.60. Sertéshus 20 doka nyomtatékkal 1 kiló 7.—. Sertéshus nyomtaték nélkül 7.40. Sertéshus füstölt sovány 1 kiló 9.60. Sertéshus füstölt csontos 1 kiló 8.60. Kolbász füstölt 1 kiló 9.60. Kolbász friss 1 kiló 8.—. Debraceni kolbász főzve 1 kiló 12.—. II. rendű füstölt kolbász 1 kiló 8.—. Szalona nyers zsirnak való 1 kiló 8.60. Szalona füstölt 1 kiló 10.—. Szalona pörkölt, paprikázott 1 kiló 10.—. Szalona sózott 1 kiló 9.—. Csamoga szalona abált 1 kiló 13.—. Háj 1 kiló 10.—. Tápertő préseltlen 1 kiló 6.40. Sertésszir 1 kiló 12.—. Bőrsajt 1 kiló 7.60.

II. Baromfi: Csirke, rántani való 1 pár 4.—. Csirke sütni való 1 pár 5.—6.—. Csirke elősúlyban 1 kiló 3.—. Tyúk egy kiló 3.—. Rucsa, kővér, elősúlyban 1 kiló 4.—. Liba, hizott, elősúlyban 1 kiló 5.—. Libaszir 1 kiló 14.—. Liba, hizott, koppasztott 1 kiló 5.40 K.

III. Hal és vad: Ponty fél kiló súlyig 1 kiló 4.—. Ponty fél kilótól 1 kiló súlyig 1 kiló 5.60. Ponty 1 kiló súlyon túl 1 kiló 6.—. Apró halak 1 kiló 2.40. Cigányhal és kárász 1 kiló 4.—. Nem élő hal 25 százalékkal olcsóbb.

IV. Tej és tejtermékek: Tej, teljes 1 liter piacon — 64. Tej, teljes, 1 liter házhoz szállítva — 68. Tejfél 1 liter 2.—. Tehénturó 1 kiló 1.80. Juhturó 1 kiló 3.20. Gomolya 1 kiló 2.80. Teavaj 1 kiló 12.—. Liptói turó 1 kiló 7.—.

V. Liszt és kenyéreműek: Buzadara és nullásliszt 1.06. Főzöliszt 1 kiló — 70. Buzakenyér liszt — 50. Rozsliszt 1 kiló — 52. Kenyér kenyérlisztből péknél 1 kiló — 48. Kenyér kenyérlisztből viszontelárusítónál — 50. Kenyér fehér főzölisztből péknél — 68. Kenyér fehér főzölisztből viszontelárusítónál — 70. Kalács fehér nulláslisztből cukrásznál és péknél 1.06. Kalács fehér nulláslisztből viszontelárusítónál 1.06.

VI. Cukor, kávé és só: Cukor süveg visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor süveg kicsinyben 1 kiló 1.24. Kockacukor dobozban visz. elár. bttó 5 kg. 100 kg. 121.25. Kockacukor ládában visz. elár. nettó 50 kg. 124.75. Kockacukor kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Kockacukor ládában nettó 50 kg. 1.30. Cukorliszt dobozban visz. elár. 5 kg. 100 kg. bttó 121.25. Cukorliszt kicsinyben bttó 5 kg. 1 kg. 1.26. Cukor kristály visz. elár. 100 kg. 118.25. Cukor kristály kicsinyben 1 kg. 1.24.

Kávé nagybani eladásnál 50 kg.-tól teljebb: Robusta kávé 1 kg. 10.—. Mindennemű Santos, Java és kávépörkölt 9.70. Finom kék kávék 11.—. Finom maragony kávé 12.—. Közöséges pörkölt kávé 12.—. Finom pörkölt kávé 13.20.

Kicsinybani eladási ár: Robusta kávé 1 kg. 10.—. Mindennemű Santos, Java és

kávépörkölt 10.80. Finom kék kávék 12.20. Finom maragony kávé 13.20. Közöséges pörkölt kávé 13.20. Finom pörkölt kávé 14.60.

Só nagybani eladásnál. Nagybani ár legalább is 50 kg. egyszeri vásárlásnál: 1. alak és darabsó 100 kg. 24.64, 2. durván őrlött só zsák nélkül 10 kg. 26.04, zsákkal együtt külön a só ára 100 kg. 24.64, zsák darabonként 2.70, 3. Finoman őrlött só zsák nélkül 100 kg. 26.54, zsákkal együtt külön a só ára 25.14, zsák darabonként 2.70 kor.

Só kicsinybani eladásnál: 1. alak és darabsó 1 kg. 28, 2. durván őrlött só 1 kg. 30, 3. finoman őrlött só 1 kg. 32 fillér.

VII. Gyümölcs: Alma 1 kg. 1.50 kor.

VIII. Szárazfőzelék, tojás, zöldség stb.: Bab száraz 1 kiló — 76. Borsó száraz 1 kiló 1.40. Lencse 1 kiló —. Kóleskása 1 kiló —. Tojás 1 drb. — 32. Sárgarépa 1 csomó — 24. Petrezselyem 1 csomó — 24. Kalarábé 1 drb. — 08—12. Vöröshagyma 1 kiló — 85. Foghagyma 1 kiló 5.—. Fojes káposzta 1 fej — 6—12. Burgonya 1 kiló — 26. Kalkáposzta 1 faj — 10—30. Vöröskáposzta 1 fej — 10—30. Retai fekete nagy 1 drb. — 10—20. Ugorka vizes 1 drb. —. Ugorka nagy salátának való —. Paradicsom 1 kiló — 50. Tök főzni való — 60—80. Zöld bab 1 kiló 2.—. Kalvirág 1 drb. — 40—80. Paraj 1 csomó — 08. Padluka 1 csomó — 08. Paprika zöld nagy 1 drb. — 02—06. Tengeri szemes 1 liter — 30. Kapor 1 csomó — 04. Gyenge tengeri 1 csó — 12. Dió 1 kg. 3.40.

Az álmosdi kleptomániás Botos.

Miczauer Lipschütz Horvát és Fia bécsi és megbízottja Bihardiöszegre akart utazni, hogy ott átvegyen kétezser koronát. D-breczenben át kellett szállania és be kellett várnia a Bihardiöszegre induló vonatot. Az éjszakát a vasúti váróteremben töltötte, ahol egy asztal mellett helyet foglalt és maga mellé tette sárga utazó bőröndjét. A bőrönd be volt zárva és a bőröndben egy kisebb lezárt táská volt.

Ez a táská körülbelül két millió korona értéket rejtett magában és pedig nyolcoszázezer koronát készpénzben, a többi pedig értékpapirokban. A kereskedő mellett az éjteremben egy fiatalember telepedett le, aki külsejét megítélve, gazdálkodónak látszott. Együtt ültek az asztalnál, miközben a kereskedő elezunnyadt és reggel felé arra ébredt fel, hogy a sárga bőrönd és veli együtt a fiatalember is eltűnt.

A kereskedő azonnai jelentést tett a vasúti rendőrségen, amelynek emberei átkutatták a vasúti ruhaházát és sikerült is a bőröndöt megtalálni. A bőrönd sértetlen állapotban volt és tartalmából nem hiányzott semmi, úgy hogy a kereskedő hiánytalannal átvette. A rendőrség ezután a tolvajt nyomozta.

Delután két óra tájban egy fiatalember óvatosan belépett a ruhaházba és felmutatva a letéti jegyet, kérte a bőröndöt. Ebben a peroben a lesben álló rendőrök odaléptek hozzá és letartóztatták. Kintűnt, hogy az illető Botos Lajos álmosdi kigazda fia, szabadságot katonka Mikor kihallgatták, azzal védekezett, hogy ő a lépást csak kleptomániából követte el, amely betegségét a haretéren szerezta. A doberdói fensikom arapnoll érte, azóta epileptikus rohamok lepték meg és amikor ezek a rohamok rájöttek, mindent, ami csak a keze ügyébe esett, s-

lopott. Ez többször megtörtént vele a lóvászárókban, de később, amikor a roham elmul, az ellopott tárgyakat, puskákat, tölténytáskákat stb. ismét visszalopta a helyőre és bajtársai, akik túlták ezt a bátorságát, nem is tettek panaszt ellene.

A rendőrség letartóztatotta és figyelmet alá helyezte. Orvosi vizsgálatnak fogták alá, hogy megállapítsák, vajjon csakugyan pszichikus alapon követte-e el a lopást. Azt állítja, hogy ezáltal is vissza akarta adni a börtönös tulajdonosának és ez volt a szándéka, amikor a ruháiba belépett.

HIREK

Ez így szokás

kapitány ur, ön ezt nem tudja? Hallatlan mi mindent nem tud egy huszárszázados. Ezenesen botrány, hogy egy magyar katonatiszt a saját hazáját nem ismeri és nincs tisztában szokásaival. Hogy ilyenek megtörténhessenek a huszárszázadosok között, az már igazán olyan csúszka, hogy arról nem írni, hanem lapítani, hallgatni kellene a magyar újságoknak. S k újság meg is teszi. De mi mégis elmondjuk a kis esetet. Szóval kell tenni ezt a tudatlanságot, amely egy magyar huszárszázados egész életre blaunál egy szegény, budapesti fizetőembert.

Ugy történt a dolog, hogy Blau Adolf budapesti varrógépkereskedő Losoncon megjelent Diószeghy huszárszázadosnál és egy bankókkal bérelt borítékot nyújtott át azaz, hogy ez a kapitány uré. A kapitány ur nem fogadta el a pénzrel bérelt borítékot, hanem kiutasította Blaut, aki a meglepetéstől szédülten, utólag ezeket mondta:

— Csodálkozom k kapitány ur, ez így szokás!

Szegény Blau kitérte magát a kapitány szobájából. No ilyen még nem történt vele. Pedig ő csak ismeri az életet, az embereket. Először Magyarországon voltának, ilyenek igazán nem voltak szabad elfordulni. Így blaunál azt a Blaut. Ez csak egy huszárszázadostól telik ki. Ez képelejték, mit nem tesz egy ilyen ember, egy huszárszázados. Feljelentette a szegény Blaut a bíróságnál. És az a független magyar bíróság fogja magát és egy évi börtönre és ezer korona pénzbüntetésre ítéli azt a szegény fizetőembert, aki történetesen varrógépkereskedő és vesztelőd Blauak hívják.

Ja igen, azt tetszik kérdezni, hogy jut a csizma a spájzba? Hogy került a budapesti varrógépkereskedő a losonci huszárszázadoshoz? Hoppán, hát egyszerűen úgy, hogy fogta magát és a pénzt és elment hozzá. Egy szegény budapesti varrógépkereskedő azzal a rongyos pár száz ezer koronával mit kezdhet, lovakkal kereskedik. Egy varrógépkereskedő arcahoz nagyon jól ilik a ló, vagy ha ló nincs, jó a számár is Blau varrógépkereskedő, mint magától értetődő, nem varrógépeket, hanem lovakat akart eladni Losoncon a kincstárnak. Ebből a jelantéktelen kis esetből ismét a blama. A Blau bl mája. Szegény Blau, hogy megjárta! Pedig ő csak jót akart. Néhány száz koronával a giteni akart a kapitányon. Már úgy ahogy

ez szokás nálunk. És imo hálából börtönbe juttatják. Blau ur nem érti ezt a furcsa esetet. Csodálkozik rajta és egy hosszú éven át egész napokon át csodálkozik, hogy hát voltaképpen, miért őt juttatta börtönbe ez a szokás. Szegény Blauak mindenestre kellemtelen az eset, de majd egy évi csodálkozás után előbbi kezdheti az életet, az életet régi szokásaival együtt. Először nem kell neki épen lóval, vagy varrógéppel kereskedni. Van még, lesz még más is, ami jó fizet, amiből pénzt szerezhet. És ha pénz van, akkor visszatér a börtönbe is és az egész időt, a losonci huszárszázados, az egy évi börtön, minden csak mese lesz. Mese a varrógépről.

Háború délután a „Tigrisek” szeretetadományáért.

Ma este 5 órakor zajlik le a megyeházán a nagyszűrűnek ígért háború délután, melynek programját alább közöljük. Már eddig is nagy számu jogy fogott el az előreláthatólag sikeres ünnepségre.

Az ünnepély keretében átveszik a Vörös Kereszt Egyesület szeretetadományát, amelyet Czifra Kálmán főispán, egyesületi elnök fog ünnepi beszéd kíséretében átvenni. A szereplők mindvégig briliánsan akar ez estén és városunk művelői és művészei lelkesítő közönsége bizonyára a legkellemesebb hangulatban fognak vissza emlékezni a Vörös Kereszt ezen vállalkozására.

A műsor a következő:

I.

Prolog. Irtá: Nadányi Zoltán. Elmondja: Polgár Mariska.

A Vöröskereszt négyes előadása. Akiúllis staccat. Éneklék: Vigh Manci és Polgár Mariska.

A nábob fia. Irtá: Sas Ede. Szavalja: Bihari Ákos.

II.

Kuplék: Éneklék: Biller Irén.

A részeg föld. Előadja: Tompa Béla

Kettős. Előadja: Biller Irén és Tompa Béla.

A szünetek alatt a 70 ik gyalogszred zenekara játszik.

Az ünnepély a tegnapi számunkban jelzett keretek közt fog lefolyni.

* A király 10—10 milliót jegyeztet az ötödik hadikölcsönre. A M. T. I. jelenti: A király magán és családi alapjainak vezérigazgatóságát utasította, hogy az ötödik magyar és osztrák hadikölcsönre tíz tíz millió koronát jegyezzenek.

* Az új egykoronás bankjegyek. Karácsonyra — mint értesülünk — megérkeznek az új egykoronás bankjegyek is, a melyekre már oly régen vár a közönség. Azért mondjuk, hogy új, mert régi egykoronások is vannak, ezek azonban az eddig forgalomba jött papírpénzek között a legnépszerűtlenebbek. Izzai szükségpénzek és úgy keletkeztek, hogy kettéleptek egy két-koronást s a megfelezett papírdarabokat ki-nevezték egykoronásoknak. Persze, ezt a szükségpénzt nem mindenki fogadta el s ebből kisebb nagyobb kellemtelenségek keletkeztek. Az új egykoronások tehát majd rendet teremtenek a régiak között.

* A király állapota. Bécsből jelentik: A király állapotáról közvetkező orvosi jelentést adták ki: O felségénél ma reggel óta annak ellére, hogy a hurut nem változott, könnyebb lázszerű hőmérséklet emelkedés állott be, amely este harmennyolc fokig emelkedett. A szív-működés jó, a lélekzés nyugodt. O felsége mindamelllett az egész napot munkának szentelte. Buriánon és két főhadsegédén kívül Waldburg grófot és feleségét fogadta.

* A Kath. Népszövetség mai vetítő estéje. A nagyvárad Kath. Népszövetség, dacára, hogy tagjainak tekintélyes része a harctéren teljesít szolgálatot, folytatja tevékenységét. Programjába vette újabb tanulságos és szórakoztató vetítő előadások tartását. A mai vetítő estén szórakoztató képek a tiszty. A vezetőség gondoskodott szebbnél szebb filmekről s kitűnő szakember teljesíti a vetítógép kezelését. — Ma, vasárnap délután pompás, változatos programot mutatnak be, amelyben változnak a szebbnél szebb tanulságos és humoros képek, köztük néhány színes mozgóképek. Az előadás ma délután 5 órakor lesz a Katholikus Kőr Szent László-teremben. A Katholikus Kőr és a Népszövetség tagjai és azok családtagjai személyenkint 20 fillert, a vendégek pedig 40 fillért fizetnek. A ma, vasárnap délutáni előadás után a következő mozgóképek kerülnek bemutatásra:

1. Amerikai látkepék (term. színes kép) 2. 1 nap szórakozásai a Lugaparkban (humoros.) 3. A festő álma (látványos remek színes.) 4. A színész az elveszett ridküllje (hum.) 5. Harc az oroszokkal amerikai cowboy lép 6. Misi miat oroszlanzslidit (hum.) 7. A varázsszernyő (nevettető szám.) 8. A világháború felvételai (szadeti felv.) 9. Az ellopott sonka (humoros kép.)

* Tarján Oszkár dr. segédtitkár lesz. Tarján Oszkár dr., Nagyvárad pályaudvaron beosztott, jelenleg az aradi és kir. tábori szállítás vezetőségéhez berendelt máv. ellenőrt, a kereskedelemügyi miniszter átminősítette segédtitkárrá.

* Meghalt a lezaristák rendfőnöke. A háború közepette jön a hír, hogy az egyik legkiválóbb szerzetesrend: a lezaristák főnöke, Villet Emil atya Párisban elhunyt. Villet atyát közvetlenül a háború előtt választották meg rendfőnökké; a választók közül egyeseket a franciák internáltak is. Utódjának megválasztása a háború miatt most nagy nehézségekbe ütközött; valószínűleg valamelyik semleges államban lesz a választás. Érdekes megemlíteni, hogy a lezaristák rendjét és a Szent Vince nővéreket még a francia szabadkőművesek sem merték kiűzni. Iskolákat elvették ugyan, vagyonukból is kifosztották őket, de azt megengedték, hogy tovább ápolják a betegekét és éljenek a könyvtárakból.

* Munkában a jogügyi bizottság. Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága november 22-én ülést tart s ez alkalommal ismét két olyan ügyéről tárgyal, amelyek a város pénzügyi rendezését szolgálják: a rendőrfelügyeleti díjak emelése és a pezsgőborok után szedendő illetékekéről szóló szabályrendelet tervezése. A jogügyi bizottság ülése délután 4 órakor lesz.

* A Kath. Kőr keddi vetítő estélye. A Kath. Kőr keddi vetítő estélyén **Bertrám Bruno** pramontrei tanár tart nagy érdeklődéssel előadást „A háború technikai” címmel. Ez a háború a gépek csatája s első rangú érdekessége lesz az a tudományos előadás, melynek keretében szoktat a technikai eszközöket mutatja be a vetítés előadó, melyek előtűntik a háború sorát. A remek vetített képek egész sorozatával fogja illusztrálni előadását, melyek szemlélhetővé teszik azt a fejlettséget, amit a háborús ipar elért. Az előadás 5 órakor kezdődik.

* Katonai kinevezések. A hivatalos lap legújabb száma közli, hogy **Krämer János** és **Sokszics György** 37. gyalogezredbeli, **Molnár Mihály** és **Dobovszky Lajos** 101. gyalogezredbeli főhadnagyok századosokká, **Kuntara Adolf**, **Fircz Sándor** és **Uilmann Géza** 37. gyalogezredbeli és **Farkas Lajos** 101. gyalogezredbeli hadnagyok főhadnagyokká neveztették ki.

* A Nagyvárad-i Katholikus Nővédelmi Egyesület rendes gyűlése. A Nővédelmi egyesület elnöksége ez uton értesíti a működő tagokat, hogy a gyűléseket minden hó első és harmadik hétfőjén tartja délután fél hatkor, tehát holnap már lesz gyűlés. Az elnökség ezután külön meghívót nem bocsát ki a gyűlésre csak azok a hölgyek hivatalosak, akik a nővédelmi hivatalban vagy leánykörben működnek; a hölgyeket kéri az elnökség, sziveskedjenek a gyűléseken pontosan megjelenni a leánykörben, vagy a nővédelmi hivatalban vállalt munkakörük betöltésére. A Nővédelmi Egyesület tagjai közt szerencsére nincs képviselve az olyan társadalmi tényező, aki mindenre vállalkozik és sehol sincs ott, aki apprehendál, ha nem kéri fel, és az előző megújja és otthagyja az vállalt szerepet. Ez a megújás, pontatlanság, hűtlenség valóságos betegsége még a mai társadalmi életnek és pedig mennyi szükség van most a nemes szívekre és a kitartó hűségre. Mi lenne a hazából, ha az áldozat és kötelesség helyébe a szeszély, az öllét és érzékenység lépne. A Kath. Nővédelmi Egyesület tagjai jó példát mutatnak a komoly ígéret komoly megtartásában, a hűségben és pontosságban. — A holnapi gyűlés 5 órakor a Szent László menedékházban lesz.

* Rend van a kórházakban. A vármegyei kórházügyi bizottsága, amely **Karácsonyi János** dr. vezetése alatt **Nádányi Pál**, **Vargha Ákos** és **Patzkó Géza** bizottsági tagokból állott, tegnap tartotta meg a rendes negyedévi kórház vizsgálatot. Megnézték a Biharmegyei közkórházat és az elme-kórházat. Mindenütt a legnagyobb rendet találták. Megkóstolták a betegek ételét, amely teljesen megfelelő volt. A bizottság megaláztatását fejezte ki a tapasztaltak felett.

* A városi konyha étlapja. Tudatom a város közönségével, hogy a városi konyha heti étlapja következő: Vasárnap: reszelt csirkeleves, káposzta főzelék, bécsi szelét feltét, hétfő: marhahúsleves, bab főzelék, főtt hús feltét, kedd: köleskása leves, kelkáposzta, vegdalthus feltét, szerda: karalábé leves, mákoslaska, csütörtök: töltött csirkeleves, péntek: sült csirkeleves, szombat: burgonya leves, vasárnap: sült csirkeleves, szombat: burgonya leves, karalábé főzelék, sertésborsó feltét. Nagyvárad, 1916 november hó 18. án. **Lukács Ödön**, polgármesterhelyettes.

* Az uzsonnakávét eltöltése a megyében. Az Országos Közélelmezési Hivatal vezetőjétől báró **Kürthy Lajostól** megérkezett Biharmegye alispánjához az uzsonnakávét eltöltő rendelet. A rendelet megadja az alispánnak a jogot, hogy ahol akarja eltöltse, vagy engedélyezze az uzsonnakávét. Megengedhető az uzsonnakávét olyan helyeken, ahol a munkásnép igényei nyerne kielégítést.

* Erzsébet ünnepély. Az újvárosi polgári leányiskola a magyarok legszeretettebb királynéjának emlékeztetésére a hó 20. án d. e. 9 órakor Erzsébet ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora a következő:

1. Szózat. Éneklé a növendékek énekkara.
2. Emlékezés Erzsébetről. Felolvassa: **Károlyos Ida** IV. oszt. növ.
3. Gyászének, **Belazsai Antaltól**, éneklé az énekkar.
4. „A háborús gyermekszobából.” **Iria Mora F.**, szavalja **Timár Éva** I. oszt. növ.
5. Schopin: „Polonaise”, zongorán előadja **Fodor Margit** IV. o. növ.
6. Várad-i Antal: „A király imádkozik”, szavalják: **Kalcz Klára** IV. o. Szántó **Margit** IV. o. és **Bleyer Mariska** III. o. növendékek.
7. „Szép Donka.” Melodráma. Szavalja: **Bleyer Ella** IV. o. növ., zongorán kíséri **Magdolna Ilona** polg. isk. tanítónő.
8. Himnusz, éneklé az énekkar.

* Lecke az igazgatóknak. Megirtuk egy törvényszéki tárgyalás keretében a magyarországi viszonyokat, még pedig a tárgyalás adatai és a védők jellemző beszédei alapján. E tárgyilagossá közleményünk kapcsán **Herbst Gyula** földbírtokostól levelet kaptunk, amelyben tiltakozik az ellen, hogy ő igazgató lenne. Aki figyelmesen elolvassa a kérdésszerű közleményt, láthatja, hogy **Herbst Gyula** személyét nem érintheti a vád, amelyet nem mi emelünk, hanem az ügyben szereplők s maga az egész tárgyalás eredménye. **Herbst Gyula** csak panaszos volt, s őt is megtévesztették az intrikák és az alatomosságot, amelyeket a tárgyalás feltárt. A leckét tehát nem ő kapta, hanem az igazi igazgatók. Senkinek esze ágában sincs **Herbst Gyulát** igazgatóknak tartani.

* Inzultus a városi cukros bolt előtt. Egy régi előfizetőnk neje hozzánk írt levelében leírta szokot a szenvedéseket, amelyeket kiállott a városi cukros boltok előtt egész nap várakozva a cukorra. A tömegnek állandó guny tárgya volt a kalapos „macosága”, s olyan gyalázatos szavakkal illették, amiket nem lehet leírni. Megunt az inzultusokat s az Uri-utóán átment a Széchenyi térre, majd a Teleky utcára. Mindenütt egyforma gunynak és inzultusnak volt kitéve. A rendőrségnek gondoskodnia kell arról, hogy tisztas uriaszonyok ne legyenek kitéve ilyen gyalázásoknak. Sokkal kevesebb a városi bolt, semhogy rendőr vagy polgári őr ne jutna mindenik elé. Ugy is lehetne segíteni ezen a hosszas várakozáson, hogy a vevők előző nap jelentkezzenek. Az üzlet lemné a kívánt cukorkamennyiséget s másnap jönnének el érte. Az igaz, hogy így kétszer kellene odamenni, de legalább nem kellene ott állani napokon át.

* Ecset készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta ecetsav kapható **Farkas István** Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13-02.

* Butorozott szobát konyha használatával, esetleg zongora használatával keresek közel a színházhoz. Ajánlatokat „Lola” alatt a színházhoz kérek.

* A becsület útján. (A Vigadó mozgó uj slágere.) A Paylander esték után egészen más zsánerű hatalmas újdonásgot szerzett meg és hozza előadásra a Vigadó mozgó színház igazgatósága. Ma, vasárnap és hétfőn kerül bemutatásra „A becsület útján” című 4 felvonásos bűvész dráma, amely valóban szenzációs alkotás. Izgalmas mesészövés, elsőrendű alakítások fokozzák a dráma nagy sikerét. Ezzel kivül a legújabb Háborús híradó érdekességei teszik vonzóvá a nagyzerű műsort.

* Perfect magyar német levelező kisaszony ki a gyors és gépirást tökéletesen bírja felvéteték Komlós Tesvérek áveg nagykereskedésében. Zöldfa u. 13.

* Aszódi Mihály kávé, enkorka- és csemege nagyáruháza **Kossuth-utca, Sasfalva** Telefon: 635. sz. A következő áru kapható: 3 csillagos **Konvak**, **Finom Tea** (um eredeti töltés, **Finom Tea** vegyíték, **Fehér Csokoládé**, **Finom zamatu Konzervkávé**, **Szardínia**, **Hollandi Sajt**, **Szalámi**, **Feltört Magyaros**, **Mazsola**, **Csokoládé**, **Tiszta Méz**, **Borovicska**, **Törköly**, **Szilvódium**, **Huskonzervek**, **Nestlé-Gyermektápláló**, **Régi valódi Franck kávé**, **Maláta kávé**, **Füge kávé**, **Málnaszörp**, **Leves kocka**, **Finom Kakó**, **Aszódi 8 fős zamatu Pörköltkávé**, **M denféle Sütőpor**, **Finom Likör**, **Kondenzált Tej**, **Zöldboró és Bab**, **Diana Sósboroszesz**, **Fehér és Vörösborok**, **Áfonyabor**, **Pufft Rizskása**, **Malaga**, **Datolya**, **Teakenyér** és **Kugler Gebräud** bobonokból nagy rakatár! Összes Konzervhalak megérkeztek! Eladás nagyban és kicsinyben! Vigyázat! Aszódi cukorkában kávéban és csemegekben vezet!

Kitünő cérvásznak, szépségi törlek törülközők, méteres lendamasztok, asztalneműek, lepedő és paplanlepedő vásznak, len és cérvna kanavászok legelőnyösebben beszerezhetők

Vászonüzletben

Beöthy Ödön-u. 1. Bejárat a kapu alatt.

Helyi és vidéki telefon 1163.

Legújabb táviratok.

Politizáló oláh tiszt.

Budapest, november 18 (Saját tudósítónktól) Borszékéről jelentik: **Urmánczy Nándor** képviselő kastélyában az oláhok ott tartózkodása idején mindenl leromboltak, a butorokat összetörték. A kastély gondozására hátrahagyott kertésznek, aki tiltakozott a garázdálkodás ellen, egy román tiszt ezt mondta:

— Gazdád a magyar parlamentben nem kimélt bennünket, mi sem kiméltük most, ami övé.

Lansing is lemond.

Budapest, nov. 18. (Saját tudósítónktól) A Newyork Herald párisi kiadása jelentik: **Washingtonban** a legmagasabb kormányzati állásokat legközelebb új emberekkel töltik be **Lansing** államtitkár is lemond, utódja nevét még nem ismerik.

SZÍNHÁZ.

A MAI SZINLAPOK.

Délután 3 és fél óraker, fél helyárrakkal:

A kis gróf.

Operett 4 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Agárdy Guidó gróf — — — Sik Rezső
 László, fia — — — Tompa Réla
 Noward Dorothy — — — Kovács Márta
 Rózi, primadonna — — — Biller Irén
 Csibrákné — — — T. Pogány Janka
 Zápolya, színigazgató — — — Szigeti Jenő
 Kocsonya, nevelő — — — Rákosi Ferenc

Este 8 óraker, rendes helyárrakkal:

Mágnás Miska.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Korláth Kázmér gróf — — — Rákosi Ferenc
 Korláth Lotti grófnő — — — J. Gazdy Aranka
 Rolla grófnő leányuk — — — Vig Manci
 Gida gróf, fiuk — — — Ivánfy Jenő
 Baracs Iván — — — Békefi Lajos
 Marcsa, mosogatóleány — — — Sz. Zsigmond Anna
 Miska, istállófiu — — — Tompa Béla

Heti műsor:

Vasárnap délután: Kis gróf.
 Vasárnap este: Mágnás Miska.
 Hétfő: Suhanc.
 Kedd: Névtelen asszony.
 Szerda: Doktor ur.
 Csütörtök: Valencei Kalmár.
 Péntek: Suhanc.
 Szombat délután: Bernát bácsi.
 Szombat este: Asszonyfaló.
 Vasárnap délután: A csodás ók.
 Vasárnap este: Kégytörő meghalok érte.

A Mágnás Miska az a közkedvelt operette, amly népszerű már konyi jelentőséggel bír. A műsor, legközelebb vasárnap este kerül színre.

A suhanc. Koni háj-szenjű operette, amely a szombat esti repiz alkalomával oly jelentékeny sikert aratott, hogy zsufolt ház nézete végig az előadást, a színház vezetősége a jövő hét hétfő és péntek estéjére szintén műsorra tűzte.

A névtelen asszony. Az idei drámai bemutatás előadások között legszenzációsabb sikert aratott színpadi alkotások egyike: A névtelen asszony volt, amely eddig még minden előadásra zsufolt ház előtt került színre. A nagyhatású bűnügyi dráma kedden kerül színre legközelebb ez alkalommal is — köztársaságunk — zsufolt ház előtt.

A doktor ur. Szerdán este lesz a reprise Molnár Ferenc A doktor ur című előadásának. A doktor ur a budapesti Várszínháznak első magyar műsorára került és a berlini Kluge Theater, a berlini kedvence színháza Der Herr Vertaingen címen, csaknem egy évig dédelgette műsorán. De körüljárta a világot is a kitűnő előadás, melynek főalakja egy ötletes pesti csirkéfogó, amely tulajdonképpen egy érdekes, nemzetközi spicciest reprezentatív. A Doktor ur szerdán este teljesen új betanulással kerül színre a Szigliget színházban.

Királynőm... meghalok érte! A színházi hét eredeti bemutatója Vilányi Andor, Királynőm... meghalok érte! c. szin-

műve, amelyek bemutatására a legnagyobb ambícióval készül a színház drámai együttese.

VIGADÓ mozgószínház
 Vasárnap, hétfő.
A bicsület utján
 künügyi történet 4 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

URANIA mozgószínház
 Vasárnap, hétfő.
A cserkesz fiu
 dráma 5 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

APOLLÓ mozgószínház
 Vasárnap, hétfő.
A rejtelmes sziget
 dráma 5 felv.
 Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünneppan 3 óraker és hétköznapokon 5-kor.

NYILTÉR

Karácsonyi vásár

Heti árjegyzék:

Ebéd készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 30 K
 Teás készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
 Kávés készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
 Fekete kávé készlet aranyozással 6 személyre . . . . . 8 K
 Mosdó készlet fayence . . . . . 10 K
 Gyümölcsös készlet majolika 6 személyre . . . . . 6 K
 Tésztás készlet majolika 6 személyre . . . . . 4 K
 Befőttes készlet Kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
 Torta készlet Kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
 Befőttes készlet nickel fogóval 6 személyre . . . . . 6 K
 Vizes készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 4 K
 Boros készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 3 K
 Likőrös készlet kristály üvegből 6 személyre . . . . . 3 K
 China ezüst cukor tartó . . . . . 4 K
 China ezüst cukor kosar . . . . . 4 K
 China ezüst vaj tartó . . . . . 4 K

Képheretkezés, ablak üvegezés
 gyorsan, előnyös árban készül.

Eladás nagyban és kicsinyben.

KOMLÓS TESTVÉREK

Üveg, porcellán, nagykereskedés

Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

* **Köhögés,** hurut, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szer a Farkas féle **hurut szeletke.** Ára 1 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzerv is kapható.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Perlesz József ítélete jogerős.
 Tegnap bírálták ki a királyi Kuria ítéletét Perlesz József nagyváradai katonaszállító előtt, akit a törvényszék 3 évi börtönrre ítélt. A Kuria helybenhagyta az ítéletet. A kibírdotást szótalan köztársasággal fogadta az ítélt, aki perujtással él.

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR
 Felelős szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

Mezőgazdáknak saját gazdasági szükségletükre szolgáló köles hántolását a Hadi Termény- Részvénytársaság feltételei szerint elvállaljuk.

Moskovits Adolf és Fiai
 „Adria” R. T. Nagyváradon.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
 Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer és csemege kereskedésben.
Szalámi, sajt, szalonna, kitűnő **Málnaszörp,** **Törley pezsgő,** valódi kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss izletes házikenyér. Felvágott fa házhoz szállítva. Élelmi cikkek. Naponta friss vaj, remek lipói turó.

Telefonszám 11-49.

Harisnya, tricó, keztyü.

Svetterek, kabátok, lélekmelegítők, gyermek kötött ruházatott valamint az összes kötöttáru cikkek, legelőnyösebb árakban beszerezhetők, az általánosan elismert szolid és jó áruk-ból hirneves

Hungária Harisnyaáruház
a Sas Passage főbejáratánál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb, mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabútorok fülkéiben beraktározásra elfogadtatnak. Termények beraktározására való száraz pincék, továbbá boros-pincék, istállók és kocsiszinek állanak rendelkezésre. A beraktározott tárgyakat tűz és betörés ellen biztosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzetméterenként 1 korona.

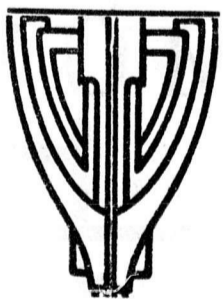
Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400.

Janky Antal Utóda

(Cégtulajdonos Csatóry József.)

A legrégebbi fűszerüzlet
Nagyváradon.

A mai viszonyok közt való nehéz beszerzési viszonyok dacára mindenből teljes raktárkészletet tart

Bolépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet V-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1917 január 1-én V-ik évtársulatát nyitja meg.

Az első évtársulat, — dacára a háboru okozta nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménnyel zárult.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek már most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti **20 fillér** befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget a reájuk eső nyereséggel megkapják

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Kiadó Kossuth-u. 2. sz. házban a Kertész S. Sándor féle üzlethelyiség s ugyanott egy kétszobás lakás kiadó. Jelentkezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Kiadó. Arany János utca 7. sz. házban egyedülálló 4 szobás modern lakás fürdőszobával s egyéb mellékkel 1917 május 1 re. Jelentkezhetni a Polgári Takarékpénztárnál. Kossuth-utca.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű tűzszalon

Nagyvárad.

Park-szálloda

Nagy Sándor u. 1.

előtében.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kézzel fűzőkben egyenes tartók, melltartók és háskötőkben nagy választék. Fűzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szigligeti színház művészneinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Szépírásu

iroda kisasszony kezdő fizetéssel gyakornokul felvétetik a «Fekete Sas és Zöldfa» részvénytársaság irodájában. Jelentkezhetni: Színház-u. 6.

4 hold

szőlő nagyvárad határban (ebből 3 hold lucernás, fél hold konyhakerti, vetemény föld) új lakóházzal, istálló kocsiszin, kuttal haszonbérbeadó.

Feltételek megtudhatók: „Fekete Sas és Zöldfa” részvénytársaság irodájában, Sas Passage 24. sz. lépcső, telefon 14-00.

EMIR

KELETI HAJFESTŐ

fekete, barna és világos barna színre legszebb fekete vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan, használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utánzásoktól, csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni. Ha üde, friss arcot akar úgy használjon

Alabástrom arckenőcsöt.

Két féle minőség van forgalomban, nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 korona 30 fillér.

Alabástrom powder

legjobb (s legtisztább anyagokból) van összeállítva Kitűnően fed és finomságánál fogva az arcon alig vehető észre és semmiféle pattanás vagy miteszer nem keletkezik az arcon ha valaki az Alabástrom powdert használja. Egy eredeti doboz ára 2 korona. !!! Óvakodjunk utánzatoktól. !!!

Ezen szerek valódi minőségben beszerezhetők

NÉMETH PÁL

gyógyszerésznél

Arany Kereszt gyógyszertárban
Nagyvárad, Szent László-tér,
Varosháza mellett.

Mindenféle postai megrendelést azonnal szállítok!

Fenti szerek beszerezhetők még a Vadász drogueriában, Farkas István Apó ó drogueriában és Csillag gyógyszeriar Zöldfa-utca.

Vas és rézágyak

afrikai és lőszómatracok, amerikai és sodrony-ágybetétek: összehajtható ágyak eredeti gyári árakon kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

* **Dusafalva** határában 300 kishold területű legelő 1917 január 1-től bérbeadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál Kosuth utca.

Helfy József utóda

NAGYVÁRAD.

KOSSUTH LAJOS-UTCA 7.

Telefon-szám: 51 Alapítotott 1868. évben.

Ajánl dúk raktáráról előnyösen:

Borzásokokat,

lisztes és gabonaszakokat, ponyvát, mindenféle legjobb kötélárut, kender és papirszinegeket,

szalmaszakok, pokróczok és takarókat,

gazdasági erős esztrakat és fedéllemezeket, olajokat és gépszirt.

Nagy raktár kárpitos kellékekben.

Nyul bőrt

veszek

Kalapgyár.

Az Erzsébetligeten lévő

4 uj földszintes

házban két és három szobás lakások kiadó,

(Püspöki residenciamellett)

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,

Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsi-ülés, lábvédők és szerszámlakok raktára.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

1 LITER VIZ FELFORRALÁSA CSAK 4 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerele telefonja

55.

Értesítjük a város t. Villamos vasalók, közönségét, hogy a „ főzőedények, legujabb rendszerű „ tea főzők,

megérkeztek és a legolcsóbb árban kaphatók.

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban telefon rendelésre díjmentesen házhoz szállítatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos ivlámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

1 ÓRAI VASALÁS CSAK 12 FILLÉRBE KERÜL.

Főszerele telefonja

55.